

Dažniausiai užduodami klausimai apie skydliaukės vėžį

Parengta pagal ASCO edukacinę medžiagą*

• Kas yra skydliaukės vėžys?

Skydliaukės vėžys prasideda, kai sveikos skydliaukės ląstelės pakinta ir pradeda nekontroliuojamai augti, formuodamos darinį, kuris yra vadinamas naviku.

Dauguma skydliaukės navikų (mazgelių) nebūna vėžiniai. Jei mazgelis yra vėžinis, skydliaukės vėžio ląstelės gali išplisti į normalų skydliaukės audinį ir artimas kraujagysles bei limfagysles. Dažniausi skydliaukės vėžio tipai yra papilinis ir folikulinis. Tokių tipų vėžys dažnai yra išgydomas, ypač jei jis nustatomas anksti. Kiti retesni tipai yra medulinis ir anaplazinis skydliaukės vėžys.

• Kokia yra skydliaukės funkcija?

Skydliaukė yra kaklo priekyje žemiau balso aparato esanti liauka. Sveiką skydliaukę sudaro 2 skiltys (po 1 kiekvienoje skydliaukės pusėje), kurias jungia siaura audinio juostelė, vadinama sąsmauka). Skydliaukė yra hormonus gaminanti endokrininės sistemos dalis. Liauka iš kraujo pasisavina jodą ir gamina skydliaukės hormoną. Hormonas kontroliuoja organizmo medžiagų apykaitą ir yra gyvybiškai būtinas.

• Kas yra stadija?

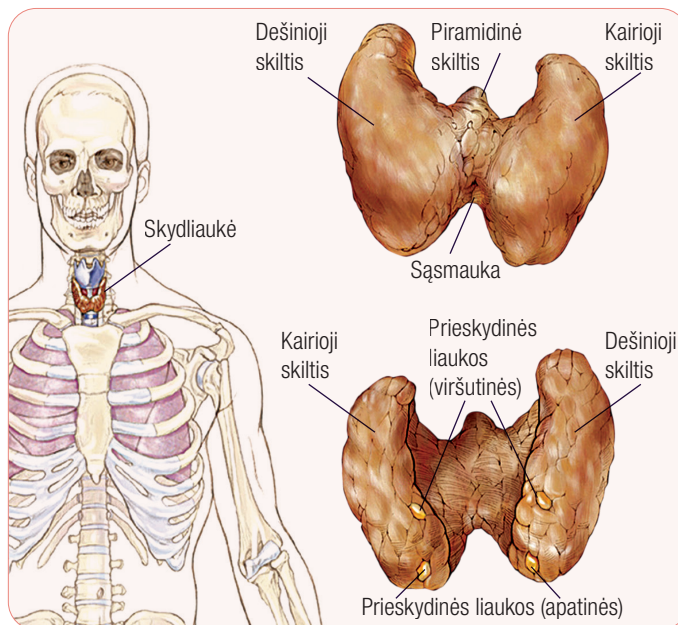
Stadija apibūdina vėžio mastą, naviko dydį skydliaukėje, kur jis yra išplitęs ir ar jis pažeidžia kitas kūno dalis. Yra 4 skydliaukės vėžio stadijos nuo I iki IV (nuo 1 iki 4). Kitaip nei kitokio vėžio atveju, skydliaukės vėžiui stadijai nustatyti kaip kriterijus naudojamas amžius. Taip daroma dėl to, kad amžius yra svarbiausias veiksnys, kuriuo remiantis galima prognozuoti dažniausių tipų skydliaukės vėžio eigą. Šių stadijų apibūdinimą galite rasti www.cancer.net/thyroid.

• Kaip gydomas skydliaukės vėžys?

Skydliaukės vėžio gydymas priklauso nuo naviko dydžio ir vietos, skydliaukės vėžio tipo, jo išplitimo ir bendrosios žmogaus sveikatos būklės. Svarbi skydliaukės vėžio kontrolės dalis yra komanda, kurią sudaro įvairių sričių specialistai (įskaitant chirurgą ir endokrinologą), atliekamas ekspertinis įvertinimas. Chirurginis gydymas yra labai svarbi skydliaukės vėžio gydymo dalis ir tai, kiek skydliaukės bus pašalinama, priklausys nuo naviko dydžio ir skydliaukės vėžio tipo. Žmonėms, kuriems pašalinamas visas skydliaukės audinys (tai vadinama visiška tiroidektomija), paprastai prireikia pakeičiamojo gydymo hormonais skydliaukės hormonui pakeisti ir bet kokia likusio vėžio augimui sulėtinti. Kartais, jei kyla įtarimų, kad gali būti pašalintas ne visas vėžinis audinys arba jis yra išplitęs į kitas kūno dalis, yra vartojamas radioaktyvus jodas, dar vadinamas radiojodu ar I-131. Be to, jo gali būti vartojama vėžiniam audiniui, kuris nebuvo pašalintas operacijos metu, bei bet kokioms už skydliaukės ribų išplitusioms vėžio ląstelėms pašalinti. Tam tikromis situacijomis, kai progresavęs navikas nereaguoja į gydymą radiojodu, gali būti taikomas spindulinis gydymas, skiriamos skydliaukės vėžio receptorių veikiančios geriamosios tabletės ir (arba) taikoma intraveninė chemoterapija. Priimdami su gydymu susijusius sprendimus, žmonės gali įvertinti ir dalyvavimo klinikiname tyrime galimybę. Klinikiniai tyrimai yra galimybė, kurią reikia apsvarstyti taikant bet kurios vėžio stadijos gydymą ar priežiūrą. Pasikalbėkite su gydytoju apie visas gydymo galimybes. Skydliaukės vėžio gydymo sukeliama šalutinio poveikio dažnai galima išvengti arba jį galima kontroliuoti padedant sveikatos priežiūros komandai. Tai yra vadinama palaikomąja arba paliatyviąja priežiūra ir yra svarbi bendrojo gydymo plano dalis.

• Kaip aš galiu kovoti su skydliaukės vėžiu?

Svarbiausios kovos su vėžiu proceso dalys yra žinios apie vėžio diagnozę priėmimas ir bendravimas su sveikatos priežiūros komanda. Kiti veiksmai yra paramos paieška, savo sveikatos informacijos sutvarkymas, užtikrinimas, kad būtų atsakyta į visus Jūsų klausimus, ir dalyvavimas sprendimų priėmimo procese. Jei kiltų bet kokių abejonių, pasikalbėkite su savo sveikatos priežiūros komanda. Savo bei artimųjų emocijų suvokimas gali būti naudingas diagnozavimo, gydymo ir sveikimo procesui valdyti. Šalia sveikatos priežiūros komandos tiesiogiai prižiūrimo vėžio gydymo gaunama kitų specialistų, tokių kaip socialiniai darbuotojai, paliatyviosios priežiūros specialistai, psichikos sveikatos specialistai ir dietologai, parama gali padėti pagerinti gyvenimo kokybę ir bendrąją savijautą.

*ASCO ANSWERS yra onkologų patvirtinta pacientams skirta edukacinė medžiaga, kurią Amerikos klinikinės onkologijos draugija (angl. *American Society of Clinical Oncology*, ASCO) sukūrė vėžiu sergantiems žmonėms ir jų globėjams.

Klausimai, kuriuos reikia užduoti sveikatos priežiūros komandai

Reguliarus bendravimas yra svarbus priimant su sveikata susijusius informacija paremtus sprendimus. Gali būti naudinga paprašyti kieno nors kartu dalyvauti susitikime, kad galėtum užsirašyti pastabas. Gali būti naudinga savo sveikatos priežiūros komandai užduoti toliau išvardytus klausimus.

- Kokio tipo skydliaukės vėžiu aš sergu?
 - Ar galite man paaiškinti patologo ataskaitą (laboratorinio tyrimo rezultatus)?
-
- Kokia yra vėžio stadija? Ką tai man reiškia?
 - Ar galite man paaiškinti mano gydymo galimybes?
 - Kokiuose klinikiniuose tyrimuose aš galėčiau dalyvauti? Kur jie vyksta ir kaip galėčiau gauti daugiau informacijos apie juos?
 - Kokį gydymą ar kelių gydymo būdų derinį Jūs rekomenduojate? Kodėl?
 - Koks yra kiekvieno gydymo tikslas? Ar jis skirtas vėžiui sunaikinti, ar mano savijautai pagerinti, ar abiem tikslams?
-
- Kas sudarys mano gydymo komandą ir kokia bus kiekvieno jos nario funkcija?
 - Kas vadovaus mano bendram gydymui ir tolesnei priežiūrai?
 - Kaip šis gydymas paveiks mano kasdienį gyvenimą? Ar galėsiu dirbti, mankštintis ir užsiimti kita įprasta veikla?
-
- Ar šis gydymas paveiks mano lytinį gyvenimą arba gebėjimą pastoti ar susilaukti vaikų?
 - Koks ilgalaikis šalutinis poveikis gali būti susijęs su mano vėžio gydymu?
 - Jei aš nerimauju dėl vėžio priežiūros išlaidų valdymo, kas man gali padėti?
 - Kur galėčiau gauti emocinės paramos sau ir savo šeimai?
-
- Jei atsirastų klausimų ar kiltų problemų, kur galėčiau kreiptis?

Žodžiai, kuriuos reikia žinoti

Gerybinis	– navikas, kuris gali augti, bet neplinta.
Biopsija	– audinio mėginio paėmimas, jį vėliau ištyriant mikroskopu, ar nėra vėžinių ląstelių.
Chemoterapija	– vaistų vartojimas vėžio ląstelėms sunaikinti.
Endokrinologas	– gydytojas, kuris specializuojasi gydyti endokrininės sistemos liaukų sutrikimus.
Lobektomija	– vėžio pažeistos skydliaukės skilties pašalinimas.
Limfmazgis	– mažas pupelės formos organas, kuris kovoja su infekcija.
Piktybinis	– navikas, kuris gali augti ir plinta į kitas kūno vietas.
Metastazė	– vėžio plitimas iš pradinės vietos į kitą kūno dalį.
Onkologas	– gydytojas, kuris specializuojasi gydyti vėžį.
Prognozė	– pasveikimo tikimybė.
Tikslinis gydymas	– gydymas, kuris specifiskai veikia genus ar baltymus, kurie prisideda prie vėžio augimo ir išlikimo.

Daugiau klausimų, kuriuos galima užduoti sveikatos priežiūros komandai, rasite: www.cancer.net/thyroid
Norėdami gauti skaitmeninį klausimų sąrašą, atsisiųskite nemokamą [Cancer.Net's](http://www.cancer.net/app) mobiliąją programėlę: www.cancer.net/app